

Länstyrelsen
Västra Götaland

Yttrande
2021-05-03

Diarienummer
551-11459-2021

Sida
1(4)

Regeringskansliet
c/o Miljödepartementet
103 33 Stockholm
m.remissvar@regeringskansliet.se

Ett förbättrat genomförande av MKB-direktivet

Er beteckning: M2021/00596

Länstyrelsen i Västra Götalands län yttrar sig över Miljödepartementets promemoria Ett förbättrat genomförande av MKB-direktivet.

Synpunkter på promemorians förslag

Länstyrelsen i Västra Götaland ser behovet av att förändra lagstiftningen för att möta kraven i MKB-direktivet.

Vad gäller förändringar angående anmälnings- eller tillståndsplikten enligt miljöprövningsförordningen, föreslår Länstyrelsen i Västra Götalands län att prövningsplikten i större utsträckning än vad förslaget anger, ska förenas med en mängdgräns per kalenderår för när prövningsplikten träder i kraft. Detta bör vara möjligt utan konflikt med MKB-direktivet.

Länstyrelsen i Västra Götalands län bedömer att, även om ambitionen har varit att skapa en tydlighet i regleringen kommer föreslagna förändringar innebära ett stort behov av tillsynsvägledning och informationsinsatser.

Länstyrelsen i Västra Götalands läns synpunkter på författningsförslagen utvecklas nedan.

2.5 Förslag till ändring i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd

Förslaget innebär att fler anmälningspliktiga verksamheter ska genomgå en behovsbedömning. För dessa ska en bedömning göras från fall till fall av om verksamheten kan antas medföra betydande miljöpåverkan eller inte. För att uppnå detta, ska fler anmälningspliktiga verksamheter omfattas av skyldigheten att bifoga ett underlag enligt 8 och 9 §§ miljöbedömningsförordningen, för att tillsynsmyndigheten ska kunna bedöma om verksamheten kan antas medföra betydande miljöpåverkan eller inte. De föreslagna ändringarna tydliggör att den myndighet som handlägger ett anmälningsärende, vilket som huvudregel är kommunerna, ska fatta beslut i fråga om betydande miljöpåverkan. En anmälningspliktig verksamhet som omfattas av krav på behovsbedömning ska inte få påbörjas innan myndigheten har fattat sitt beslut.

Ofta hanteras inte naturvärden i anmälningssärenden, även om det ska göras. Länsstyrelsen i Västra Götaland ser därför en risk att hänsyn inte kommer att tas till de naturvärden som kan finnas på platsen där verksamheten planeras, när fler bedömningar som även ska omfattar påverkan på naturmiljön flyttas till kommunerna. Detta gäller framför allt vissa husbehovstäkter och vissa avfallsverksamheter. Vidare kan risken variera mellan olika kommuner, utifrån hur god kunskap de har om naturvärden. Alla kommuner har inte kommunekologer eller personal med biologisk kompetens, eller utnyttjar denna kompetens vid anmälningssärenden.

Länsstyrelsen i Västra Götaland ser att behovet av tillsynsvägledning riskerar att öka dels vid bedömningen om betydande miljöpåverkan, dels vad gäller beaktande av naturvärden i samband med anmälningssärenden.

2.7 Förslag till ändring i miljöprövningsförordningen (2013:251)

4 Kap.

Enligt förslaget ska fler täktverksamheter omfattas av tillstånds- respektive anmälningsskrav. Tillståndsplikt ska som huvudregel gälla för täkter av berg, naturgrus, torv, matjord eller andra jordarter, se lydelsen i 7.1.3.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län anser att det tydligare behöver framgå att definitionen på täkt är ett arbetsföretag som primärt syftar till att nyttiggöra det uttagna materialet. Så som § 3 är skriven i förslaget, kan det uppfattas som att allt uttag av matjord och andra jordarter är tillståndspliktigt, även vid uttag för markinnehavarens husbehov.

Tillståndsgränsen för markinnehavarens husbehov av berg och naturgrus föreslås ligga vid uttag av högst 10 000 ton totalt uttagen mängd. Länsstyrelsen i Västra Götalands län anser att det är problematiskt att sätta en totalgräns som inte är kopplad i tid, t ex mängd per år eller mängd per tillfälle. Länsstyrelsen i Västra Götalands län anser att den föreslagna totalmängden inte speglar en motiverad miljöpåverkan som kräver tillstånd. Mycket små uttag kan göras årligen under en lång tid som inte innebär någon anmärkningsvärd miljöpåverkan. Länsstyrelsen föreslår i första hand att tillståndspliktgränsen ska föreskrivas utifrån uttagen mängd per år, i andra hand att gränsen för tillståndsplikt höjs avsevärt.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län anser att anmälningssplikten även bör föreskrivas för stora uttag per år för markinnehavarens husbehov av matjord och andra jordarter. Många gånger är gränsen mellan naturgrus, matjord och andra jordarter, t ex morän, svår att bedöma då jordlagren ofta går in i varandra. Uppdelningen mellan jordarter är därför mindre lämplig och inte direkt kopplad till miljöpåverkan.

Det bör även beaktas att det ofta finns ett behov av att använda mindre mängder material inom en jordbruksfastighet som vi inte bedömer som rimligt eller lämpligt att belägga med tillstånds- eller anmälningssplikt. Det vore därför lämpligt att definiera en minsta gräns för när uttaget ska omfattas av täktbegreppet, förslagsvis maximalt 50 (eller 100) ton/år. Det skulle möjliggöra mindre uttag av jord och stenmassor inom en fastighet i samband med exempelvis anläggande av odlingsbäddar, bodar, underhåll av vägar m.m.

Eftersom de föreslagna förändringarna enligt promemorian kommer att bli omfattande för husbehovstäkter, kommer stora informationsinsatser krävas för att medvetandegöra markägare om de nya reglerna.

29 kap. 17 §

Förslaget innebär att rent träavfall eller avfall som anges i 17 § 1–3 och 5 i förordningen (2013:253) om förbränning av avfall blir anmälningspliktigt upp till 50 ton. Detta innebär i sin tur att yrkesmässiga förbränningsanläggningar mindre än 500 kilowatt blir anmälningspliktiga, i de fall förbränning sker av nämnda avfallsslag, jmf 21 kap. 11 §. Dessutom ska en behovsbedömning göras enligt förslaget. Länsstyrelsen i Västra Götalands län anser att det är miljömässigt motiverat att små anläggningar undantas anmälningsplikten. En nedre gräns bör föreskrivas för när anmälningsplikten infaller.

29 kap. 35 §

I avfallsdirektivet finns ett krav på tillstånd för återvinning och bortskaffande av avfall. Syftet är att säkerställa en hög miljöskyddsnivå och en effektiv kontroll av verksamheter som återvinner eller bortskaffar avfall. Ett av undantagen från avfallsdirektivets tillämpningsområde avser ”icke förorenad jord och annat naturligt förekommande material som grävts ut i samband med byggverksamhet, när det är säkerställt att materialet kommer att användas för byggnation i sitt naturliga tillstånd på den plats där grävningen utfördes”. Undantaget i avfallsdirektivet kan inte anses omfatta att massorna flyttas till en plats som inte har en geografisk koppling till platsen för urschaktningen, eller inte har en koppling till det projekt som har medfört att massorna har schaktats ur.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län anser att detta tydligare ska framgå av undantagslydelsen i punkt 2b, dvs. att det ska finnas en koppling till projektet som medfört att massorna har schaktats ur. För att det ska kunna säkerställas att massorna ska användas i anslutning till den plats där de schaktades ur, behöver det tänkta anläggningsändamålet bestämmas redan i det skede då de ska schaktas ur. Upplysningsvis kontrolleras endast påverkan på naturmiljön i en samrådsanmälan enligt 12 kap. 6 § miljöbalken, inte massornas ursprung.

I promemorians överväganden, sid 84, anges att ”naturligt förekommande material” avser t.ex. jord, sten, grus och berg som inte har bearbetats av människan, t.ex. genom krossning eller annan mekanisk bearbetning. Det innebär även att konstgjorda material som betong och tegel och konstruktioner av naturliga material som t.ex. trä inte omfattas. Förslagsvis kan detta vara en definition som framgår i lagtexten.

När den nedre gränsen (ringa risk) för bestämmelsens tillämpningsområde tas bort, bör bestämmelsen förenas med en mängdgräns för när anmälningsplikten börjar att gälla.

2.8 Förslag till ändring i miljöbedömningsförordningen (2017:966)

§ 6, p. 7 d och e

Styckena d och e i punkten 7, verkar ha identiska texter.

Allmänna synpunkter

Länsstyrelsen i Västra Götalands län konstaterar att de konsekvensbedömningar som har föregått föreslagna förändringar inte har tagit hänsyn till mindre verksamheter och icke yrkesmässig verksamhet. Ingen analys har gjorts av vilka konsekvenser som förändringarna kan få vid icke yrkesmässig verksamhet. Utredningen borde ha haft ett bredare synsätt, eftersom reglerna ska gälla för alla tillfällen och verksamhetsutövare.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsöverdirektör Lisbeth Schultze med länsmiljöingenjör Therese Byström som föredragande. I den slutliga handläggningen har också chefen för miljöprövningsenheten Ulrika Samuelsson medverkat.

Kopia till:

m.rattssekretariatet@regeringskansliet.se
ingrid.backudd@regeringskansliet.se